

ШАЛІМОВА Наталія Станіславівна, д.е.н., професор, декан економічного факультету,
Центральноукраїнський національний технічний університет, <https://orcid.org/0000-0001-7564-4343>
НИКОЛАЄВ Ігор Володимирович, к.е.н., доцент, доцент кафедри маркетингу та економічної теорії,
Центральноукраїнський національний технічний університет, <https://orcid.org/0000-0003-3384-1757>

СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Шалімова Н.С., Ніколаєв І.В. Стратегічні засади інноваційного розвитку підприємств в умовах глобальної економічної трансформації.

У статті розглядаються стратегічні принципи інноваційного розвитку підприємств у контексті глобальних економічних перетворень. Актуальність теми зумовлена посиленням цифровізації, зростанням технологічних потрясінь, реструктуризацією глобальних ланцюгів створення вартості, екологізацією економіки та посиленням ролі інновацій як ключового чинника довгострокової конкурентоспроможності підприємств. У роботі використовуються загальні наукові та спеціальні дослідницькі методи, зокрема методи теоретичного узагальнення, системного аналізу, логічного порівняння, структурно-функціонального підходу та наукової абстракції. Суть інноваційного розвитку підприємства роз'яснено як безперервний, стратегічно керований процес створення, впровадження та комерціалізації нових знань, технологій, продуктів, процесів та бізнес-моделей, спрямований на забезпечення адаптивності, сталого розвитку та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Визначено основні зовнішні чинники, що впливають на стратегічний розвиток підприємств, зокрема технологічне прискорення, цифровізацію, геополітичну нестабільність, зелений перехід, кадрові обмеження та інституційні зміни. Узагальнено основні теоретичні підходи до формування стратегічних принципів інноваційного розвитку, зокрема конкурентний, ресурсний, адаптивний, відкритий та екосистемний. Обґрунтовано, що інноваційна стратегія є ядром сучасної моделі розвитку підприємства, оскільки вона забезпечує координацію ресурсів, компетенцій, управлінських рішень та ринкових можливостей. Виокремлено ключові принципи стратегічного управління інноваційним розвитком підприємств: стратегічна орієнтація, системність, адаптивність, відкритість, безперервність інноваційного оновлення, забезпечення ресурсами та компетенціями, а також орієнтація на створення цінності. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання під час формування інноваційних стратегій підприємств в умовах економічної нестабільності та післякризового відновлення.

Ключові слова: інноваційна політика, підприємництво, економічний розвиток, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, виклики глобалізації, технологізм, цифровізація, організаційно-економічний механізм, конкурентоспроможність.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© Шалімова Наталія Станіславівна,
Ніколаєв Ігор Володимирович, 2026

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах функціонування світової економіки інноваційний розвиток підприємств набуває статусу одного з ключових чинників забезпечення їх довгострокової конкурентоспроможності, стійкості та адаптивності до динамічних змін зовнішнього середовища. Глобальна економічна трансформація, що супроводжується прискоренням цифровізації, технологічними зрушеннями, посиленням міжнародної конкуренції, зміною конфігурації глобальних ланцюгів створення вартості, поширенням екологічних та соціальних стандартів, а також зростанням впливу геополітичних і воєнних ризиків, формує нові вимоги до стратегічного управління розвитком підприємств.

За таких умов інновації перестають бути лише інструментом модернізації окремих бізнес-процесів і перетворюються на системоутворюючий елемент стратегічного розвитку підприємства. Саме стратегічна орієнтація інноваційної діяльності дає змогу суб'єктам господарювання не лише реагувати на зовнішні виклики, а й формувати власні конкурентні переваги, освоювати нові ринки, підвищувати ефективність використання ресурсів, розвивати організаційний потенціал та створювати передумови для сталого зростання.

Особливою актуальною проблемою стратегічних засад інноваційного розвитку набуває для українських підприємств, які функціонують в умовах високої невизначеності, структурної перебудови економіки, необхідності післявоєнного відновлення та інтеграції у європейський економічний простір. У цьому контексті виникає потреба у переосмисленні традиційних підходів до стратегічного управління та розробленні таких засад інноваційного розвитку, які б враховували сучасні глобальні тренди, національні особливості господарювання та перспективи посилення інноваційної спроможності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика управління інноваційним розвитком підприємств широко висвітлена у працях вітчизняних і зарубіжних учених. Серед українських дослідників вагомий внесок у її розроблення зробили А. Гальчинський, В. Геєць [1], В. Зянько, С. Ілляшенко [2], Н. Краснокутська, Л. Федулова [3]. У зарубіжній науковій традиції теоретичне підґрунтя дослідження сформували

Й. Шумпетер, П. Друкер, Дж. Д. Тіс [4-5]. У їхніх працях обґрунтовано роль інновацій як ключового чинника конкурентоспроможності, стратегічної адаптації та довгострокового розвитку підприємств. Водночас потребують подальшого опрацювання питання формування стратегічних засад управління інноваційним розвитком підприємств в умовах цифрових, екологічних і геоекономічних трансформацій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування теоретичних положень і прикладних підходів до формування стратегічних засад інноваційного розвитку підприємств в умовах глобальної економічної трансформації.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій традиції інноваційний розвиток підприємств доцільно розглядати не як локальне оновлення окремих технологій чи продуктів, а як системний процес якісної трансформації господарської діяльності, що змінює параметри створення вартості, способи організації бізнес-процесів, структуру ресурсів, логіку управлінських рішень і ринкове позиціонування підприємства. Такий підхід спирається на класичну ідею Й. Шумпетера про визначальну роль інновацій у економічному розвитку, на розуміння П. Друкера інновації як цілеспрямованої та системної управлінської практики, а також на сучасну концепцію disruptive innovation, яка показує, що навіть успішні компанії втрачають позиції, якщо не встигають адаптуватися до нових хвиль технологічних змін [5].

У сучасному методологічному полі базовим є підхід Oslo Manual, відповідно до якого інновація трактується як новий або суттєво вдосконалений продукт чи процес, а інноваційна діяльність охоплює весь комплекс розробницьких, фінансових, організаційних і комерційних дій, спрямованих на створення такого результату. Важливо, що в актуальній міжнародній методології інновація розглядається одночасно і як результат, і як діяльність, а бізнес-інновація включає не лише продукти, а й процесні зміни. Це принципово розширює трактування інноваційного розвитку підприємства: йдеться вже не тільки про нову техніку чи технологію, а й про перебудову бізнес-процесів, моделей управління, знанневих активів і механізмів комерціалізації [6].

У вітчизняній економічній думці така логіка також підтримується. Л. Федуловою, яка підкреслює, що

інноваційний тип економічного зростання є закономірним результатом еволюції економічної динаміки, а інноваційна модель розвитку у глобальному масштабі перерозподіляє додану вартість на користь центрів управління інноваційними процесами. Водночас дослідниця акцентує, що інноваційний розвиток пов'язаний із якісною зміною функціонування економічної системи на основі переходу на новий технологічний рівень [3]. Це дозволяє тлумачити інноваційний розвиток підприємства як процес переходу від традиційної моделі функціонування до моделі, в якій конкурентні переваги формуються через знання, технології, управлінські новації та здатність до швидкого оновлення [7].

Особливого значення набуває цифровий вимір інноваційного розвитку. Цифровізація відкриває для малих і середніх підприємств можливості підвищення результативності, стимулювання інновацій, зростання продуктивності та посилення конкурентних позицій, але водночас фіксує і значні бар'єри цифрового переходу. Світовий банк, на основі даних щодо 82 країн, що розвиваються, засвідчує наявність позитивних премій до продуктивності у підприємств, які впроваджують цифрові технології [8].

Не менш важливим є екологічний та технологічний вимір сучасних трансформацій. UNCTAD наголошує, що зелені та frontier technologies формують нові «вікна можливостей» для розвитку, а green innovation пов'язується зі створенням або запровадженням нових чи вдосконалених товарів і послуг із нижчим вуглецевим слідом. У такому контексті інноваційний розвиток підприємства охоплює вже не лише цифровізацію, а й поєднання цифрового, зеленого та інтелектуального переходів, де стратегічного значення набувають енергоефективність, декарбонізація, data-driven management, AI-рішення та адаптація бізнес-моделей до нових вимог сталого розвитку [9].

Для України це питання має особливо високу актуальність. Чинна Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року та Стратегія цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року фіксують, що інноваційний і цифровий розвиток мають розглядатися як окремі напрями державної політики [10; 11]. Тому на рівні підприємства інноваційний розвиток доцільно визначати як стратегічно керований, безперервний процес створення, впровадження, поширення й комерціалізації нових знань, технологій, продуктів, процесів і бізнес-моделей, спрямований на забезпечення довгострокової конкурентоспроможності, стійкості, адаптивності та здатності підприємства інтегруватися у глобальні ланцюги вартості й інноваційні мережі. Саме таке трактування найбільш повно відповідає сучасним умовам глобальної економічної трансформації.

Стратегічний розвиток підприємств у сучасних умовах визначається сукупністю зовнішніх чинників, які формують нову логіку інноваційної поведінки бізнесу. Насамперед ідеться про прискорення технологічних змін і цифровізацію, які змінюють способи створення вартості, структуру ринків, вимоги до управління даними та швидкість оновлення бізнес-моделей.

Другим визначальним чинником є геополітична нестабільність і перебудова глобальних ланцюгів вартості. За оцінками UNCTAD, у 2025–2026 роках світова торгівля та інвестиції дедалі сильніше зазнають впливу геополітичної фрагментації, регіоналізації, стратегічної конкуренції та переорієнтації ланцюгів постачання. Це означає, що підприємства вже не можуть будувати стратегію лише на критеріях мінімізації витрат; дедалі важливішими стають стійкість, диверсифікація ринків, гнучкість постачання та технологічна автономія.

Третім чинником виступає подвійний зелений і цифровий перехід. OECD наголошує, що digital and green twin transitions формують нові стандарти модернізації економіки, а UNCTAD розглядає green technologies та frontier technologies як нові вікна можливостей для розвитку. Для підприємств це означає, що інноваційна стратегія має охоплювати не лише технологічне оновлення, а й енергоефективність, екологічну відповідальність, декарбонізацію та відповідність новим ринковим і регуляторним вимогам.

Окремим обмеженням стає дефіцит компетентностей і трансформація вимог до людського капіталу. OECD фіксує, що впровадження цифрових технологій зменшує попит на рутинну працю та підвищує потребу в ІКТ-компетенціях, аналітичних навичках і здатності працювати в цифровому середовищі. Відповідно, стратегічний розвиток підприємства все більше залежить від інвестицій у знання, перекваліфікацію персоналу та організаційне навчання.

Для українських підприємств зазначені виклики посилюються специфічними національними умовами. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності до 2030 року та Стратегія цифрового розвитку інноваційної діяльності України до 2030 року закріплюють потребу в технологічній модернізації, цифровій трансформації, розвитку інноваційної інфраструктури та інтеграції у глобальний інноваційний простір. У зв'язку з цим зовнішнє середовище слід трактувати не лише як сукупність загроз, а й як поле нових стратегічних можливостей для інноваційного оновлення підприємств [10].

Узагальнення наукових джерел дає підстави виокремити кілька базових підходів до формування стратегічних засад інноваційного розвитку підприємств: конкурентно-стратегічний підхід, ресурсний підхід, підхід динамічних здібностей, підхід відкритих інновацій та екосистемний підхід (табл. 1).

Таблиця 1

Теоретичні підходи до формування стратегічних засад інноваційного розвитку підприємств

Підхід	Сутність підходу	Практичне значення для інноваційного розвитку підприємства
Конкурентно-стратегічний	Інновації розглядаються як інструмент формування стійких конкурентних переваг та ринкової диференціації	Орієнтує підприємство на розроблення інноваційної стратегії як частини загальної конкурентної стратегії
Ресурсний	Джерелом інноваційного розвитку є унікальні ресурси підприємства: знання, технології, компетентності, інтелектуальний капітал	Дозволяє виявити, які саме ресурси формують довгострокову інноваційну перевагу
Підхід динамічних здібностей	Ключовою є здатність підприємства оновлювати, комбінувати й трансформувати ресурси відповідно до змін середовища	Забезпечує стратегічну стійкість підприємства в умовах невизначеності та турбулентності
Підхід відкритих інновацій	Інноваційний розвиток спирається не лише на внутрішні розробки, а й на використання зовнішніх знань, партнерств і кооперацій	Розширює джерела інновацій, знижує витрати на розробки, пришвидшує комерціалізацію нововведень
Екосистемний	Інноваційний розвиток підприємства залежить від якості взаємодії з інституціями, фінансовими структурами, державою, наукою та цифровими платформами	Дозволяє розглядати підприємство як учасника інноваційної екосистеми, а не ізольований суб'єкт
Знаннєво-управлінський	Основою інноваційного розвитку є формування, накопичення, поширення та використання знань у системі управління	Посилює спроможність підприємства до безперервного оновлення продуктів, процесів і управлінських рішень

Джерело: сформовано автором на основі [10; 11]

Узагальнення теоретичних підходів показує, що стратегічні засади інноваційного розвитку підприємств доцільно формувати на інтегрованій основі. Конкурентно-стратегічний підхід визначає ринкову логіку інновацій, ресурсний – внутрішній потенціал їх забезпечення, підхід динамічних здібностей – адаптаційний механізм реагування на зміни, відкриті інновації – можливості зовнішньої кооперації, а екосистемний підхід – інституційне та мережеве середовище реалізації інноваційної стратегії. У сукупності це дозволяє розглядати інноваційний розвиток підприємства як багатовимірний процес, що поєднує ресурси, знання, партнерства, управлінські рішення та стратегічну гнучкість.

Інноваційна стратегія в сучасних умовах виконує не допоміжну, а системоутворюючу функцію в управлінні підприємством, оскільки саме вона поєднує технологічне оновлення, ринкову поведінку, організаційні зміни та ресурсні пріоритети в єдину логіку довгострокового розвитку. OECD у Science, Technology and Innovation Outlook 2025 прямо пов'язує стратегічну інтелекцію, політичну гнучкість, екосистемний підхід і технологічну трансформацію зі зміцненням resilience та здатністю діяти в умовах невизначеності, а Європейська Комісія розглядає інновації як одну з центральних передумов конкурентоспроможності бізнесу в середовищі, що змінюється під впливом кліматичних, технологічних і геополітичних викликів.

У цьому контексті інноваційна стратегія забезпечує адаптивність підприємства, оскільки орієнтує його на своєчасне виявлення змін зовнішнього середовища, переоцінку ринкових можливостей, оновлення продуктів, процесів і бізнес-моделей. Саме така логіка відповідає підходу С. Ілляшенка, за яким інноваційний розвиток пов'язаний із безупинним пошуком і використанням нових способів реалізації потенціалу підприємства у мінливих умовах зовнішнього середовища.

Не менш важливою є роль інноваційної стратегії у формуванні стійкості підприємства. Йдеться не лише про здатність витримувати шоки, а про спроможність зберігати функціональність, відновлюватися після збурень і переходити на новий рівень розвитку завдяки технологічним, організаційним і управлінським змінам. OECD наголошує, що в умовах прискорення технологічних змін і геополітичної напруженості саме strategic intelligence, experimentation та ecosystems approach допомагають зміцнювати resilience, а українська Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності до 2030 року закріплює довгострокову орієнтацію на інноваційне оновлення як основу економічної трансформації.

Інноваційна стратегія також є безпосереднім чинником конкурентоспроможності підприємства, оскільки дозволяє формувати унікальні ринкові пропозиції, скорочувати технологічне відставання, підвищувати продуктивність і створювати нові конкурентні переваги. Отже, інноваційну стратегію доцільно трактувати як ключовий механізм узгодження цілей розвитку підприємства з вимогами глобальної економічної трансформації. Саме вона забезпечує перехід від реактивного управління до проактивного, у межах якого адаптивність, стійкість і конкурентоспроможність

стають взаємопов'язаними результатами інноваційно орієнтованого стратегічного вибору.

Узагальнення міжнародних і вітчизняних джерел дає підстави виокремити систему принципів, на яких має ґрунтуватися стратегічне управління інноваційним розвитком підприємств. Вона формується на стику принципів, закладених в OECD Innovation Strategy, сучасному OECD STI Outlook 2025, українських стратегічних документах у сфері інновацій та цифрового розвитку, а також у працях вітчизняних дослідників інноваційного розвитку підприємств. До них належать принципи стратегічної спрямованості, адаптивності та гнучкості, системності, ресурсно-компетентності забезпеченості, відкритості та партнерства, принцип безперервності інноваційного оновлення, орієнтації на конкурентоспроможність і створення цінності та цифрово-екологічної інтеграції.

Слід зазначити, що ключові принципи стратегічного управління інноваційним розвитком підприємств доцільно розглядати як інтегровану систему, що поєднує стратегічну орієнтацію, адаптивність, системність, ресурсну забезпеченість, відкритість, безперервність, орієнтацію на цінність і цифрово-екологічну модернізацію. Такий підхід найбільшою мірою відповідає умовам глобальної економічної трансформації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що в умовах глобальної економічної трансформації інноваційний розвиток підприємств набуває стратегічного характеру та перетворюється на визначальний механізм забезпечення їх довгострокової конкурентоспроможності. Зовнішнє середовище розвитку підприємств формується під впливом прискорення технологічних змін, цифровізації, геополітичної нестабільності, перебудови ланцюгів вартості, екологічного переходу та зростання ролі знань і компетентностей, що потребує від підприємств нової логіки стратегічного управління. Узагальнення теоретичних підходів показало, що стратегічні засади інноваційного розвитку підприємств мають формуватися на інтеграції конкурентного, ресурсного, адаптивного, відкритого та екосистемного підходів. Встановлено, що інноваційна стратегія забезпечує не лише технологічне оновлення, а й адаптивність підприємства до змін середовища, його стійкість до зовнішніх шоків та здатність формувати нові конкурентні переваги. Саме тому інноваційну стратегію доцільно розглядати як ядро сучасної моделі стратегічного розвитку підприємства.

Обґрунтовано, що ефективність стратегічного управління інноваційним розвитком визначається дотриманням системи ключових принципів, серед яких пріоритетне значення мають стратегічна спрямованість, адаптивність, системність, ресурсно-компетентність, забезпеченість, відкритість, безперервність інноваційного оновлення, орієнтація на створення цінності та поєднання цифрового й екологічного векторів модернізації. Їх реалізація дозволяє підприємствам перейти від фрагментарного впровадження інновацій до цілісної стратегічної моделі розвитку, адекватної сучасним глобальним викликам.

Література.

1. Гальчинський А.С. Регулювання розвитку інноваційних процесів на регіональному рівні. *Вісник Маріупольського державного університету Серія: Економіка*. 2012. № 83.
2. Прилуцька І. Внутрішні та зовнішні фактори гальмування розвитку інноваційного підприємництва: світова практика та вітчизняні реалії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2012. № 136. С. 57-59.
3. Федюлова Л.І. Бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємств торгівлі. *Scientia fructuosa*. 2017. Том 113. № 3. С. 48-64. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/799>.
4. Teece D.J., Pisano G., Shuen A. Dynamic capabilities and strategic management. *Strategic management journal*. 1997. № 18.7. С. 509-533.
5. Schumpeter J.A. *The Theory of Economic Development*. Springer, 2003. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/0-306-48082-4_.
6. Oslo Manual 2018. Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation, 2018. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oslo-manual-2018_9789264304604-en.html.
7. OECD. The Digital Transformation of SMEs. OECD. 2021. URL: https://www.oecd.org/en/publications/digital-innovation_a298dc87-en.html.
8. Cusolito A.P., Lederman D., Peña J. The Effects of Digital-Technology Adoption on Productivity and Factor Demand: Firm-Level Evidence from Developing Countries. *World Bank Policy Research Working Paper*, 2020.
9. Technology and Innovation Report 2023: Opening Green Windows. UN Trade and Development. 2023.

URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tir2023_en.pdf.

10. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1351-р від 31.12.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1351-2024-%D1%80>.

11. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 526-р від 10.07.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/526-2019-%D1%80>.

References.

1. *Hal'chyn's'kyj, A.S.* (2012). «Regulation of the development of innovative processes at the regional level». *Visnyk Mariu-pol's'koho derzhavnoho universytetu Seriya: Ekonomika*. № 83.

2. *Pryluts'ka, I.* (2012). «Internal and external factors inhibiting the development of innovative entrepreneurship: global practice and domestic realities». *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*. № 136. pp. 57-59.

3. *Fedulova, L.I.* (2017). «Business models of innovative development of trade enterprises». *Scientia fructuosa*. Vol 13. № 3. pp. 48-64. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/799>.

4. *Tece, D.J., Pisano, G., Shuen, A.* (1997). «Dynamic capabilities and strategic management». *Strategic management journal*. № 18.7. pp. 509-533.

5. *Schumpeter, J.A.* (2003). *The Theory of Economic Development*. Springer. URL: <https://link.springer.com/chapter/10.1007/0-306-48082-4>.

6. (2018). Oslo Manual 2018. Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation. Available at: https://www.oecd.org/en/publications/oslo-manual-2018_9789264304604-en.html.

7. (2021). OECD. The Digital Transformation of SMEs. OECD. Available at: https://www.oecd.org/en/publications/digital-innovation_a298dc87-en.html.

8. *Cusolito, A.P., Lederman, D., Peña, J.* (2020). *The Effects of Digital-Technology Adoption on Productivity and Factor Demand: Firm-Level Evidence from Developing Countries*. World Bank Policy Research Working Paper.

9. (2023). Technology and Innovation Report 2023: Opening Green Windows. UN Trade and Development. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/tir2023_en.pdf.

10. Про схвалення Стратегії тсфрового розвитку інноватсйноі діал'ности Украіны на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України. (2024). [On approval of the Strategy for the Digital Development of Innovative Activity of Ukraine for the period until 2030 and approval of the operational plan of measures for its implementation in 2025–2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. № 1351-r dated December 31, 2024. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1351-2024-%D1%80>.

11. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноватсйноі діал'ности на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України. (2019). [On approval of the Strategy for the Development of the Sphere of Innovative Activity for the period until 2030: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. № 526-r dated July 10, 2019.

Abstract.

Shalimova N., Nikolaiev I. Strategic principles of innovative development of enterprises in the conditions of global economic transformation.

The article examines the strategic principles of innovative development of enterprises in the context of global economic transformation. The relevance of the topic stems from the intensification of digitalization, the growth of technological turbulence, the restructuring of global value chains, the greening of the economy, and the increasing role of innovation as a key factor in enterprises' long-term competitiveness. The purpose of the study is to substantiate theoretical provisions and applied approaches to the formation of strategic principles for the innovative development of enterprises in modern conditions of global change. The work uses general scientific and special research methods, in particular the methods of theoretical generalization, system analysis, logical comparison, structural-functional approach, and scientific abstraction. The essence of an enterprise's innovative development is clarified as a continuous, strategically managed process of creating, implementing, and commercializing new knowledge, technologies, products, processes, and business models, aimed at ensuring the business entity's adaptability, sustainability, and competitiveness. The main external factors influencing enterprises' strategic development are identified, including technological acceleration, digitalization, geopolitical instability, the green transition, personnel restrictions, and institutional changes. Key theoretical approaches to the formation of strategic principles for innovative development are summarized, including competitive, resource-based, adaptive, open, and ecosystem approaches. It is substantiated that the innovation strategy is the core of the modern model of enterprise development, as it ensures the coordination of resources, competencies, management decisions, and market opportunities. The key principles of strategic management of innovative development of enterprises are highlighted: strategic orientation, systematicity, adaptability, openness, continuity of innovative renewal, resource and competence provision and orientation on value creation. The practical significance of the results lies in their potential for developing innovative enterprise strategies under conditions of economic instability and post-crisis recovery.

Keywords: innovation policy, entrepreneurship, economic development, innovation activities, innovation potential, challenges of globalization, technoglobalism, digitalization, organizational and economic mechanisms, competitiveness.

Стаття надійшла до редакції / Received 14.12.2025 Прийнята до друку / Accepted 29.12.2025 Опубліковано / Published 19.01.2026

Бібліографічний опис статті:

Шалімова Н.С., Ніколаєв І.В. Стратегічні засади інноваційного розвитку підприємств в умовах глобальної економічної трансформації. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2026. № 1. С. 59-62.

Shalimova N., Nikolaiev I. Strategic principles of innovative development of enterprises in the conditions of global economic transformation. *Actual problems of innovative economy and law*. 2026. No. 1, pp. 59-62.

УДК: 351:336.1; JEL classification: H70, H72, R58

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2026-1-14>

МАЛБОРСЬКИЙ Петро Васильович, аспірант кафедри публічного управління та адміністрування, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, <https://orcid.org/0009-0004-5863-2534>
 ГОЙ Наталія Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, <http://orcid.org/0000-0001-7293-6527>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНОЮ СПРОМОЖНІСТЮ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Маліборський П.В., Гой Н.В. Нормативно-правове забезпечення публічного управління фінансово-бюджетною спроможністю територіальних громад в Україні.

У статті здійснено наукове дослідження нормативно-правового забезпечення публічного управління фінансово-бюджетною спроможністю територіальних громад в Україні в умовах децентралізації та сучасних трансформаційних процесів. Встановлено, що нормативно-правова база, яка охоплює Конституцію України, Бюджетний і Податковий кодекси, закони про місцеве самоврядування та державний бюджет, формує інституційні засади функціонування місцевих фінансів і визначає можливості розвитку громад. Доведено, що фінансова децентралізація сприяла розширенню доходної бази місцевих бюджетів, підвищенню фінансової автономії територіальних громад та ефективності використання ресурсів. Водночас виявлено проблеми, пов'язані з нерівномірністю фінансового забезпечення, залежністю від трансфертів і нестабільністю нормативно-правового середовища. Обґрунтовано, що вдосконалення нормативно-правового забезпечення має бути спрямоване на підвищення стабільності законодавства, прозорості бюджетного процесу, ефективності міжбюджетних відносин та розвитку інструментів фінансового планування і контролю. Визначено доцільність впровадження

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© Маліборський Петро Васильович, Гой Наталія Василівна, 2026